

EX SYMPOSION NIETZSCHE KÜLÖNSZÁM

Az 1994-ben, Veszprémben megjelent impozáns kiadvány gazdag, sokhelyt novumnak számító anyaggal járul hozzá úgy a közvetlen, mint a másodlagos Nietzsche-irodalom recepciójához. A meglehetősen nagyszámú szerkesztőgárda irányítása alatt elkészült különszám egyaránt tartalmaz Nietzsche-eredetit, tanulmányt, esszét, illetve fordítást. Ez utóbbiak különösen értékesek, s ezért megkülönböztetett figyelmet érdemelnek.

Mindenekelőtt Friedrich Nietzsche: *Bálványok alkonyá*-nak első teljes magyar fordítását kell kiemelnünk. „Rendkívül üde olvasmány, még mulattató is. Számos pontján megkerülhetetlen. Persze, ha nem undorodnék fordításom újabb átnézésétől, s ha fordításoktól az emlékezetem kilúgozva nem lenne, sok egyebet is idézhetnék, de megteszik ezt mások, ráadásul a szöveg olvasható.” – írja Tandori Dezső fordítói (és nemcsak) reflexióiban.

Sarankó Márta fordításában részletek olvashatók Martin Heidegger Nietzsche-könyvéből, valamint Kari Jaspers „Nietzsche – Bevezetés filozófiájának megértésébe” című munkájából. Egyébként a német recepciót követi nyomon – a századelőtől Heideggerig – Jean-Michel Palmier „Nietzsche német olvasói” című írásában. A képet Gianni Vattimo egészíti ki – „Olaszország: A Nietzsche-renaisszánsz jellemzői” –, aki az olasz és a francia recepciót állítja párhuzamba.

Kiemelhető még Paul Valladier, francia jezsuita filozófus „Dionüszoszt a Megfeszítettel szemben” című tanulmánya, Farkas Zsolt fordításában. Írása iz-

galmas elemzés Dionüszosz és az örök visszatérés kapcsolatáról, az örökkévalósághoz való férfias/ nőies viszony nietzschei szimbolikájáról. Szintén Farkas Zsolt fordítása a Richard Rorty műveiből összeállított szövegkollázs: [Nietzsche, a ... Nietzsche, a ...] Etikusan posztmodern „ars compilandi” ez; némileg zavaróan tolakvó a fordítói jegyzetek agresszív tudálékoskodása.

A „magyar Nietzsche” elsősorban a Szabó Lajos-körhöz sorolható alkotók írásaival van jelen a válogatásban. Itt található Szabó Lajoson kívül Hamvas Béla, egy a George-kör nietzscheánus korszakának történetét elemző írásával. Nárcisztikus egyéniség és személyiség összefüggéseiről szól a Tábor Béla kéziratos hagyatékából közölt részlet („Az átértékelés értékelése és átértékelése). Az írás lényegében a monologikus és dialogikus diskurzusformák („egyirányú” és „kétirányú” nyelv) ütköztetése, ide csatolható ezért Kunszt György álláspontja is a „Heidegger Nietzsche nihilizmus-felfogásáról” című tanulmány végéről: „Heidegger sajátos, szubjektivitásellenes dühe indíthatta a Düsseldorfba emigráló Szabó Lajost arra a gondolatra, hogy egy tv-vitára hívja ki Heideggert a ’60-as évek legelején. Ebből a vitából Szabó Lajos németországi elszigeteltsége miatt persze nem lett semmi, de azt a Heideggert sem könnyű elképzelni, aki ehhez kötélnek állt volna. A Heideggerrel folytatandó szubjektív vitás vita azonban ma is aktuális világhelyzet. Szabó Lajos az általa elképzelt vitában elsősorban Ebner, Rosenzweig és Buber szempontjait képviselte volna.”

SZ.A. – T.M.